

Ko te hunga kore mahi o Niu Tireni i naiane i 6206. I te 15 o te marama nei ka puta te kupu a te Kawanatanga ka whakawhiwhia ki te mahi te 5000. I tukua he mahi ma te 2765 e 650 kihai i pai.

Erua nga whare kohua ngaore (whitebait) kei te awa o Waikato, kotahi kei Tuakau ko tetahi e patata ana ki Te Kohanga. Kei te kaha te haere o nga mahi o nga whare nei i naiane. Rikarika te ngaore e haowa ana. Te moni e utua ana ki nga kai-hao, i etahi wa e eke ana ki te £100 i te ra.

I te Hupirimi Kooti i Poneke: i mea a Justice Blair, e ahei noa atu te tangata ki te whakapeka i tona waka ma tona taha he, pena ma te pera e waingohia ai te kore e aitua.

MATE KOIANGI (DYSENTRY).

I runga i te mea e kite iho ana e heke haere ana to tatou tokomaha i etahi o nga rohe o te motu nei i whakaarohia ai me puta i a tatou etahi pukapuka tohutohu whakatupato mo etahi o nga mate e papangia nei tatou. He maha o tatou e matemate ana, i runga i te pohehetanga o nga mahi. Na te waiora noaiho etahi i puta ai.

Kaati, tera ano tetahi mate e papangia ana ki nga iwi o Ngatiwhatua me Waikato he mate Koianga ki etahi, he mate Koirere ki etahi. he mate Rere-toto ki etahi. Ehara tenei mate i te mate i pangia ki o tatou tipuna—he mea haramai no nga iwi o waho—no te Pakeha, no te Inia, no te Tainamana me etahi iwi atu.

Te putake mai he ngarara e kore nei e Kitea e te Kanohi Maori engari ma nga Karaihe Kaha (Microscope) ra ano e kitea ai. He maha nga tu. Ko tetahi e kore e kitea i nga whenua makariri, kei nga motu werawera anake taua ahua. E toru nga ahuatang ngarara kua kitea i tenei paanga mai ki Nui Tireni. Ko te ahuatanga kei te takiwa o Akarana, tae atu ki Waikato, e kiia ana he “Shiga” ara he ngarara e reka-reka ana ki te huka.

Ko te ahuatanga o te ngarara o taua mate koirere ki te takiwa o Tuwharetoa he “Flexner” ara he ngarara e pai ana ki nga kai miiti. Ina uru aua ngarara ki roto i te tangata ka tere te maha haere. Kei roto i te piro tana waahi i pai ai. Kei reira ka timata tana kai atu i te piro a ka puta mai he pirau haware. Kua ngau i roto i nga paatu o nga whekau o te tangata. Na reira ka mamae te kopu katoa, a ka pupuhi hoki, na ka timata te koihi. Na i te mea kei te kai tonu taua ngarara, ka hohonu atu tana kai, ka nui haere te mate o roto o te whekau a ka puta te toto i roto i te koraha.

Inaiane kua tino taimaha te turoro. Kua nui rawa te mamae o roto katoa a kua tino *honohono* hoki tana hiahia ki te Koraha tae atu te 30 ki te 50 haerenga i te ra a tino iti kore